

Forandringens kraft

Taler

Hadia Tajik

Dato

1 mai 2013

Sted

Ved statuen av Henrik Wergeland i
Spikersuppa, Oslo

1 Kjære venner,

1. mai er en dag som gir mulighet til å si noe om hva vi holder kjært og hva vi har lært av historien.

5

Men vi lever selv i en historisk tid.

Om hundre år er det vår tid historikerne vil se tilbake til og spørre:

- 10
- Hva gjorde Norge da terroren kom?
 - Hva gjorde Norge da ekstremismen ulmet?
 - Hva gjorde Norge da den økonomiske krisen rammet Europa?

Norge er summen av oss alle. Vår historie er summen av våre handlinger.

15

Alt vi gjør, og alt vi lar være å gjøre, vil bli stående igjen etter oss. Enten som påler eller som gapende hull.

20

Men vi er også en del av en historisk kamp: Tuftet på verdier som er felles, universelle og dypt menneskelige.

Vi forvalter en felles arv: Frihet, likhet, kjærlighet. En arv som er under press: Fra gryende sosial ulikhet i andre europeiske land, fra ekstreme holdninger og handlinger, fra krefter som vil samle og krefter som vil splitte.

25

Vi lever i en historisk tid.

Det betyr at våre veivalg ikke bare er våre. De tilhører også våre barn, og deres

30 barn. Fordi vi legger grunnlaget for den framtiden de skal få av oss.

*

Min mor har lært meg at når du setter sammen 1 og 1, får du ikke 2, men 11.
35 Det er litt spøkefullt sagt. Men det er ment som en påminning om at hvis man går sammen om noe, kan man raskt bli flere og sterkere. Og sammen er vi mennesker forandringens kraft.

Det har vi sett ved flere korsveier.

40

Vi står ved statuen av én av våre fremste diktere. Han er ett eksempel.

For mer enn 160 år siden gjorde Stortinget endelig vedtak om å fjerne den diskriminerende jødeparagrafen i Grunnloven. Seks år etter Henrik Wergelands
45 død levde initiativene hans videre. Gjennom dikt, tekster og politiske forslag satte han religiøs toleranse på dagsorden - og vant frem.

Slik har Norges verdier blitt formet: Av ildsjeler som også har tent gnisten i andre. Av mennesker som har turt å gå foran, og som har klart å få folk med seg.

50

Mennesker er forandringens kraft.

Slik kan 1 og 1 bli til 11. Men vi har også sett eksempler på at 400 har blitt til 10.000.

55

Det startet onsdag 23. oktober 1889. Fyrstikkarbeiderskene ved to fabrikker her i byen la ned arbeidet sitt.

En vanlig dag på jobben for disse kvinnene kunne vare i over 12 timer. De fikk
60 ikke overtidsbetaling. Hvis de kom for seint på jobb fikk de en bot. Jobben gikk ut på å lage fyrstikker av gult fosfor - slike fyrstikker som man kan stryke på en hvilken som helst overflate for at de skal antenne. Men gult fosfor er giftig. Det er helseskadelig. Mange ble kronisk sjuke.

65 Så de fremsatte to krav. De ville ha ett øre mer for hvert tolvte dusin med fyrstikker de pakket. Og de ville ha tilgang til såpe og vann, slik at de kunne vaske av seg giftstoffene før de gikk hjem til barna sine.

70 Det som begynte som noen beskjedne krav fra noen enkle jenter på
fyrstikkfabrikkene, ble til kamprop på Karl Johan. Snaut 400 kvinner i slitte
klær, ble etter hvert til nesten 10.000 nordmenn som sammen demonstrerte for
mer verdighet.

75 Sammen var de en kraft som la grunnlaget for forandring.

Mennesker er forandringens kraft.

Iblant er det slik det starter: Med bunnløs fortvilelse.

80

Slik var det høsten 2010. En tunisisk grønnsakshandler ble behandlet hardhendt
av politiet. Vekten han brukte til å selge grønnsakene med, ble konfiskert.
Rundt seg så han høy arbeidsledighet, høye matvarepriser, lav respekt for
grunnleggende rettigheter og ingen muligheter. I fortvilelsen satte han fyr på seg
85 selv. Ropene hans gav gjenklang hos andre.

Og det som startet som en personlig tragedie - og som kunne endt som en
personlig tragedie - ble i stedet den gnisten som flammet opp den arabiske
våren.

90

I løpet av ett år falt fire regimer i Midtøsten: Tunisia, Libya, Egypt og Jemen.
Det startet som et sukk, et rop av fortvilelse hos én enkelt mann, og ble til en
bølge av raseri og vilje til forandring.

95 Mennesker er forandringens kraft.

Vi har erfart det selv. Mandag 25. juli i fjor. Vi stod side om side - vi stod tett,
men uten trengsel.

100 Rådhusplassen i byen vår var et hav av roser. Det var samhold og sorg, men også
stødighet og styrke.

Den dagen så vi at vi er selv forandringens kraft.

105 Vi lever i en historisk tid.

1. mai er en merkedag som minner oss om den kraften som finnes i oss alle. Om
kraften i sivilsamfunnet - i summen av enkeltpersonene som utgjør Norge - i
summen av fellesskapene vi er en del av.

Vår historie kan gi oss veiledning.

Vår fremtid må vi skape selv.

Kilde

www.arbeiderpartiet.no

Emner

1. mai-tale, Arbeidernes opplysningsforbund, Arbeidsliv, Demokrati, Rettferdighet

URI

<https://www.virksommeord.no/tale/forandringens-kraft>